Από τον Τρίτο Δρόμο στον ευρωμονόδρομο

ΠΛΗΡΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

Δημήτρης Γρηγορόπουλος

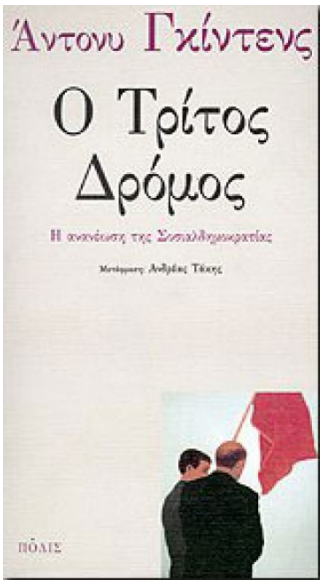
Στο στάδιο του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, μετά την εγκατάλειψη της κεϊνσιανής διαχείρισης απ' τα μέσα περίπου της δεκαετίας του '70, λόγω της οικονομικής κρίσης, η σοσιαλδημοκρατία αναλαμβάνει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ιδεολογική ζύμωση και εφαρμογή της νεοφιλελεύθερης πολιτικής. Θεωρείται και από τμήματα του συστήματος καταλληλότερη σ' αυτήν την αποστολή λόγω των ιστορικών και οργανικών (συνδικάτα) δεσμών της με την εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα και της δυνατότητάς της να προσδίδει ψευδώνυμο προοδευτικό πρόσημο στη νεοφιλελεύθερη πολιτική των αντιδραστικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών αναδιαρθρώσεων του καπιταλισμού για την αντιμετώπιση των οξυνόμενων κυκλικών κρίσεων και του νόμου της πτωτικής τάσης του κέρδους.

Ιδεολογικό κάλυμμα της προσχώρησης της σοσιαλδημοκρατίας στο νεοφιλελευθερισμό αποτέλεσε ο «Τρίτος Δρόμος» του Γκίντενς, που εξακολουθεί ν' αποτελεί ευαγγέλιο της σοσιαλδημοκρατίας, σε διάφορες παραλλαγές και μίγματα, συνήθως υπό τον όρο «σοσιαλφιλελευθερισμός».

Ο τρίτος δρόμος έλκει την καταγωγή του απ' τον ευρωκομμουνισμό, που μ' αυτόν τον όρο εξέφραζε την απόρριψη του υπαρκτού σοσιαλισμού και της σοσιαλδημοκρατίας. Στη σοσιαλδημοκρατική εκδοχή του ο τρίτος δρόμος δηλώνει την αναζήτηση μιας διαφορετικής κοινωνίας και διαφορετικής μετάβασης σ' αυτήν σ' αντιδιαστολή τόσο με την κεϊνσιανή σοσιαλδημοκρατία, όσο και με την ακραίο (θατσερικό) νεοφιλελευθερισμό. Στην πραγματικότητα, προτείνει τη νεοφιλελεύθερη διαχείριση σε μια πιο ήπια εκδοχή της.

Ο σοσιαλδημοκρατικός νεοφιλελευθερισμός του Γκίντενς δεν απορρίπτει απλώς τον

«οικονομικό κρατισμό» της σοσιαλδημοκρατίας και του υπαρκτού σοσιαλισμού, που θεωρεί ότι ηττήθηκαν τελειωτικά («θάνατο του σοσιαλισμού» χαρακτηρίζει αυτή την ήττα).

Υιοθετεί όλα τα βασικά δόγματα του νεοφιλελευθερισμού: Την ελεύθερη αγορά με ελαχιστοποίηση του παρεμβατισμού, τις απεριόριστες ιδιωτικοποιήσεις ακόμη και στρατηγικών και κερδοφόρων τομέων, την απόρριψη του «καθολικού κράτους πρόνοιας» υπέρ του «επιλεκτικού κράτους πρόνοιας» (δίχτυ προστασίας για τους ακραία φτωχούς), τη συγκρότηση ενός ισχυρού αυταρχικού κράτους, την προώθηση ενός ιμπεριαλιστικού εθνικισμού (Φόκλαντς) και «ανθρωπιστικών πολέμων» (Γιουγκοσλαβία, Ιράκ).

Αντίρροπη τάση προς τη νεοφιλελευθεροποίηση της σοσιαλδημοκρατίας εμφανίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του ’80 στη Νότια Ευρώπη (Γαλλία, Ελλάδα, Ισπανία) αλλά και στην Αγγλία (ριζοσπαστικοποίηση του Εργατικού Κόμματος υπό την προεδρία του Μάικλ Φουτ).

Παρά την προώθηση ενός αριστερού κεϊνσιανισμού στη Γαλλία με τη συμμαχία σοσιαλιστών κομμουνιστών και στην Ελλάδα με την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ γρήγορα αυτές οι δυνάμεις προσχώρησαν σε μιαν αναδιαρθρωτική πολιτική (το ΠΑΣΟΚ με αρχιτέκτονα τον Κ. Σημίτη).

Στην Ιταλία το κόμμα της δημοκρατικής Αριστεράς και το δημοκρατικό κόμμα (πρώην πλειοψηφία του ιταλικού ΚΚ) εφάρμοσαν απ’ την αρχή σχεδόν την πολιτική της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης. Απ’ το 1996 ο κεντροαριστερός συνασπισμός της Ελιάς (Πρόντι) εφάρμοσε νεοφιλελεύθερη πολιτική υποστηριζόμενος και από την Κομμουνιστική Επανίδρυση, ενώ τον νεοφιλελεύθερο συμβιβασμό υιοθετεί και η πληθυντική αριστερά υπό τον Ζοσπέν.

Η συστηματική και καθολική εφαρμογή της νεοφιλελεύθερης διαχείρισης απ’ τη σοσιαλδημοκρατία

κλονίζει τη θέση της και το αστικό πολιτικό σύστημα

Τα σοσιαλιστικά κόμματα του νότου εγκαταλείπουν το στόχο της αλλαγής, εφαρμόζουν βραχύχρονα μια σοσιαλδημοκρατική πολιτική αναδιανομής (ΠΑΣΟΚ 1981-85) και στη συνέχεια ενσωματώνονται στο σύστημα. Το σύστημα έχει εγκαταλείψει την κεϊνσιανή διαχείριση και επιβάλλει τη νεοφιλελεύθερη πολιτική στα παλιά και νέα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, που πληρώνουν το τίμημα της συμμαχίας τους με την κυρίαρχη τάξη. Αδυνατούν να εφαρμόσουν έστω μια κεϊνσιανή πολιτική και μεταλλάσσονται σε σοσιαλφιλελεύθερα κόμματα (ρητορική αναφορά στον σοσιαλισμό, νεοφιλελεύθερη πολιτική).

Η ιστορία επαναλαμβάνεται. Την κρίση του 2008 αναλαμβάνουν να διαχειριστούν σε μεγάλο βαθμό τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα. Τα δυσθεώρητα μεγέθη του χρέους και του δημοσιονομικού ελλείμματος στις χώρες του ευρωπαϊκού νότου (Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα) αλλά και στην Ιρλανδία οδηγούν σε μιαν ακραία νεοφιλελεύθερη ρύθμιση (μνημόνια) σ’ αυτές τις κοινωνίες και σε εποπτευόμενα δημοσιονομική σταθερότητα, άρα και σε διαρκή λιτότητα.

Τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα του νότου εκπόνησαν μια νεοκεϊνσιανή εκδοχή αντιμετώπισης της κρίσης, όπου όμως ανέλαβαν τη διακυβέρνηση εφάρμοσαν την ακραία νεοφιλελεύθερη διαχείριση, που επέβαλε το σύστημα. Ως αποτέλεσμα επήλθε η θεαματική μείωση της επιρροής του, με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση του ΠΑΣΟΚ, που απ’ το **43,92%** των εκλογών τον Οκτώβρη του 2009 κατέρρευσε στο **6,29%** των εκλογών του Σεπτέμβρη του 2015. Στην πολιτική εξαέρωση οδηγήθηκε και η κομμουνιστογενής (ΚΚΕ εσ.-ΕΑΡ) ΔΗΜΑΡ μετά τη συμμετοχή της στη μνημονιακή συγκυβέρνηση με τη ΝΔ και το ΠΑΟΣΚ.

Ο νεοφιλελεύθερος εκφυλισμός δεν αφορά μόνον τα συντηρητικά και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, που κυρίως επωμίστηκαν το βάρος και το τίμημα της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης. Διαβρώνει συνολικά, σε διάφορες εκδοχές και μίγματα, το κομματικό σύστημα, περιλαμβάνοντας και τμήματα της Αριστεράς.

Τα κομμουνιστικά (ευρωκομμουνιστικά) κόμματα της Δύσης, για να ασκήσουν την εξουσία, συμβιβάζονται με τις βασικές αρχές του νεοφιλελεύθερου δόγματος (λιτότητα – ιδιωτικοποιήσεις – αυταρχισμός). Το 1976 το Ιταλικό ΚΚ, αναπαράγοντας ανιστόρητα το αντιφασιστικό εθνικό μέτωπο, συνάπτει συμμαχία με την κυβερνώσα χριστιανοδημοκρατία, χωρίς να μετάσχει στην κυβέρνηση, συμμεριζόμενο την πολιτική της λιτότητας και την «αντιτρομοκρατική» αυταρχική επίθεση. Τελικά, η πλειοψηφία του μεταλλάχτηκε στο κεντροαριστερό δημοκρατικό κόμμα, που κυβερνά σήμερα την Ιταλία, εφαρμόζοντας τα

γνωστά αντεργατικά μέτρα.

Τα άλλα δύο μεγάλα ευρωκομμουνιστικά κόμματα, το γαλλικό και το ισπανικό, γοητεύονται απ' τη διακήρυξη της εναλλακτικής πρότασης του γαλλικού και ισπανικού σοσιαλιστικού κόμματος. Συνυπογράφουν κοινό πρόγραμμα και στις αρχές της δεκαετίας του '80 συμμετέχουν σε κοινές κυβερνήσεις, που παρά την αρχική ευφορία (ιδίως με τις ιδιωτικοποιήσεις του Μιτεράν) προσχωρούν στις κυρίαρχες συντηρητικές πολιτικές. Έκτοτε σταθερά ακολουθούν την κατιούσα πορεία. Το 1996 το ΓΚΚ επιχειρεί ανάταξη της πολιτικής παρουσίας του με τη συμμετοχή του στην κυβέρνηση της πληθυντικής αριστεράς υπό τον Λ. Ζοσπέν. Η πτώση της συμπαρασύρει το ΓΚΚ και τον γραμματέα του Υ στον ολοκληρωτικό σχεδόν εκφυλισμό και αφανισμό.

Στα καθ' ημάς το ΚΚΕ και το ΚΚΕ εσ. ελκύονται απ' το «πείραμα» του ΠΑΣΟΚ, το ριζοσπαστικό πρόγραμμά του και την αναδιανεμητική – δημοκρατική πολιτική της πρώτης τετραετίας. Το ΚΚΕ άτυπα υποστηρίζει τη μεταρρυθμιστική πολιτική του ΠΑΣΟΚ, αν και απ' τα πρώτα βήματά του διαφαίνονται οι φιλοαστικές τάσεις όπως το αντιαπεργιακό άρθρο 4 και η φιλοκαπιταλιστική «κρατικοποίηση» εκατοντάδων προβληματικών επιχειρήσεων, που αφού εξυγιάνθηκαν με χρήματα του δημοσίου, πουλήθηκαν κοψοχρονιάς στο ιδιωτικό κεφάλαιο.

Προσπαθεί να προσελκύσει το ΠΑΣΟΚ σε μιαν αντιμονοπωλιακή συμμαχία (με δεύτερο στάδιο τον σοσιαλισμό) και συγκυβέρνηση, επί ματαίω όμως, αφού το ΠΑΣΟΚ το 1985 στρέφεται προς τον εκσυγχρονισμό (νεοφιλελεύθερο) του καπιταλισμού με μέντορα τον Κ. Σημίτη. Ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου, ως διάδοχο σχήμα του ΚΚΕ εσ. της ΕΑΡ και της «ανανεωτικής» πτέρυγας του ΚΚΕ (που διασπάστηκε στο 13ο συνέδριο, το 1991) ερωτοτροπεί σταθερά με το ΠΑΣΟΚ, ιδίως με την εκσυγχρονιστική πτέρυγά του, που το 1996 θα αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας.

Συνοψίζοντας, ο νεοφιλελευθερισμός έπληξε την Αριστερά (σοσιαλδημοκρατικά, αριστερά, κομμουνιστικά κόμματα) σε τρία αλλεπάλληλα κύματα, με διαφορετική ένταση, έκταση και μορφή, ανάλογα με το είδος του κόμματος και την ιδιαιτερότητα της κάθε περιόδου.

Τέλη της δεκαετίας ’70 και αρχές της δεκαετίας ’80, η αριστερή σοσιαλδημοκρατία και τα ευρωκομμουνιστικά κόμματα παρά την αριστερή ρητορική τους εγκλωβίζοντας στην κρίση του συστήματος, παραιτούνται απ’ τις μεταρρυθμίσεις ή συστήνουν τις αντιμεταρρυθμίσεις.

Στο δεύτερο κύμα νεοφιλελευθερισμού (μέσα δεκαετίας ’90) η ηγεμονία του στην αριστερή σοσιαλδημοκρατία και τον ευρωκομμουνισμό είναι σαφής. Τα ευρωκομμουνιστικά κόμματα συρρικνώνονται ή μεταλλάσσονται συστημικά: η πλειοψηφία του ιταλικού κομμουνιστικού κόμματος συγκροτεί το σοσιαλδημοκρατικό δημοκρατικό κόμμα, στο εργατικό κόμμα της Αγγλίας κυριαρχεί ο νεοφιλελεύθερος Μπλερισμός, τα υπολείμματα του γαλλικού κομμουνιστικού κόμματος συμμετέχουν στη σοσιαλφιλελεύθερη κυβέρνηση Ζοσπέν, ενώ με τη σοσιαλδημοκρατία του Πρόντι συμπράττει η Κομμουνιστική Επανίδρυση...

Το τρίτο κύμα νεοφιλελευθερισμού συνδέεται με τη δομική κρίση του 2008. Τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα που ασκούν τη βάρβαρη νεοφιλελεύθερη, στη μνημονιακή μορφή, διαχείριση της κρίσης, υφίστανται πανωλεθρίες. Αυτή η εξέλιξη, σε συνδυασμό με την απαίτηση των μαζών για άμεση εναλλακτική λύση, η αδυναμία των ριζοσπαστικών επαναστατικών δυνάμεων να πείσουν για την αμεσότητα και το ρεαλισμό των προτάσεών τους, οδηγούν στη δημιουργία ή την ενίσχυση αριστερών δυνάμεων, που προτείνουν ένα άμεσο ριζοσπαστικό πρόγραμμα, υλοποιήσιμο χωρίς σύγκρουση με το εγχώριο καπιταλιστικό σύστημα και τις διεθνείς συμμαχίες του.

Αυτός ο συνδυασμός παραγόντων εύλογα ευνοεί τη θεαματική ανάπτυξή τους. Όπως όμως έχει αποδειχτεί ήδη απ’ τη δεκαετία του ’70 τα εγχειρήματα, σοσιαλδημοκρατικών, σοσιαλιστικών και κομμουνιστικών δυνάμεων για φιλολαϊκή προοδευτική πολιτική με άξονα την κυβέρνηση, χωρίς τον πρωταγωνιστικό ρόλο ενός πανίσχυρου εργατικού και λαϊκού κινήματος και χωρίς σύγκρουση με τον εγχώριο καπιταλισμό και τον ιμπεριαλισμό οδηγούν ή στην παραίτηση – απ’ το εγχείρημα ή συχνότερα, στην υποταγή στις απαιτήσεις του σύγχρονου καπιταλισμού για μια ασφυκτική οικονομική πολιτική εις βάρος των υποτελών τάξεων συνδυασμένη με τον ακραίο αυταρχισμό, που απαιτεί η επιβολή της.

Απ’ τα αριστερά σοσιαλιστικά κόμματα, που ανδρώθηκαν σ’ αυτές τις ιστορικές συνθήκες ο μεν ΣΥΡΙΖΑ έχει ήδη αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας. Η δίψα για την κατάκτηση και άσκηση της κυβερνητικής εξουσίας έχει οδηγήσει την ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ στην απεμπόληση

έστω και ενός άτολμου σοσιαλδημοκρατικού κοινωνικού συμβολαίου και απεναντίας στη συνομολόγηση ενός άτεγκτου αντικοινωνικού συμβολαίου με την κεφαλαιοκρατία και τον ιμπεριαλισμό. Εξ ου και η κατρακύλα του στις πολιτικές προτιμήσεις του λαού, που θα εντείνεται, όσο θα οξύνεται η αφαίμαξη και η καταπίεσή του.

Στην Πορτογαλία, το Μπλόκο στηρίζει τη σοσιαλιστική κυβέρνηση, που κατά την πάγια διγλωσσία των σοσιαλρεφορμιστών, υπόσχεται άρση της λιτότητας και δυναμική συμπίεση της ανεργίας, ενώ ταυτόχρονα παρέχει εχέγγυα στην ΕΕ ότι θα σεβαστεί το δημοσιονομικό σύμφωνο της λιτότητας, που η ΕΕ, για λογαριασμό των πολυεθνικών, πολυκλαδικών και χρηματοπιστωτικών κεφαλαίων, επιθέτει επί των κεφαλαίων καθημαγμένων λαών.

Οι Ποδέμος διεκδικούν την κυβερνητική εξουσία ή τη συμμετοχή σε μια συγκυβέρνηση με τους σοσιαλιστές ή και με ευρύτερη σύνθεση. Η άνοδος των Ποδέμος ήδη συνδυάζεται με σοβαρές υποχωρήσεις έναντι παλαιότερων θέσεών τους. Είναι βέβαιο ότι η συμμαχία με τους Σοσιαλιστές ή και τους κεντροδεξιούς Θιουδαδάνος θα τους οδηγήσει σε μεγαλύτερη απόκλιση απ' τις ριζοσπαστικές θέσεις, που διατύπωσαν ως ανερχόμενο κίνημα.

Σ' ένα ενδιαφέρον άρθρο στο ΒΗΜΑ 8/3/16 αποδεικνύεται με στατιστικά στοιχεία η σοβαρή εκλογική πτώση των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων στο σύνολό τους. Περισσότερο απ' τα συντηρητικά κόμματα που υφίστανται μικρότερες απώλειες, τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα κινδυνεύουν να εξελιχθούν σε Ιφιγένειες που θυσιάζονται στο βωμό της νεοφιλελεύθερης πολιτικής. Χωρίς την ενσωματωτική λειτουργία της σοσιαλδημοκρατίας στο κοινό των προοδευτικών και αριστερών μαζών, που φύσει και θέσει είναι αντίπαλοι μιας υπερσυντηρητικής πολιτικής, χωρίς την ιδεολογική μετάλλαξη της αντιμεταρρύθμισης σε μεταρρύθμιση, διαδικασία στην οποία η σοσιαλδημοκρατία είναι πειστικότερη απ' τη συντήρηση, η νεοφιλελεύθερη διαχείριση θα αντιμετωπίζει περισσότερους και σφοδρότερους εχθρούς.

Ο δικομματισμός επίσης αποτελούμενος από ένα συντηρητικό και ένα προοδευτικό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα αποτελεί εδραία βάση για ένα ισορροπημένο κομματικό σύστημα, που εξασφαλίζει με τη συνδρομή και άλλων ενδιάμεσων κομμάτων, την ομαλή εναλλαγή κυβερνήσεων σχετικά διαφορετικών ιδεολογιών (μετριοπαθής συντηρητική και μετριοπαθή προοδευτική αντίληψη) που θα εξασφαλίσουν την ομαλή ηγεμόνευση της ευρείας πλειοψηφίας του λαού.

Το κενό που δημιουργείται σήμερα καταλαμβάνουν στις πιο πολλές χώρες της ΕΕ ακροδεξιές κυρίως δυνάμεις, που προβάλλουν ένα «αντισυστημικό» προσωπείο. Περισσότερο όμως

ανησυχούν οι κυρίαρχες ταξικές δυνάμεις μήπως το πολιτικό κενό που δημιουργείται απ' την καθίζηση της σοσιαλδημοκρατίας καταλάβουν ριζοσπαστικές αντικαταπιταλιστικές δυνάμεις, που θα ωθήσουν τη δυσαρέσκεια των μαζών σε αντισυστημική κατεύθυνση.

Έχει δυνατότητες αναζωογόνησης η σοσιαλδημοκρατία;

Η απάντηση σ' αυτό το ζωτικό για το σύστημα ερώτημα, προϋποθέτει την απάντηση σ' ένα άλλο δομικό ερώτημα, που παραπέμπει στον τετραγωνισμό του κύκλου.

Πώς μπορεί η σοσιαλδημοκρατία να πείθει προοδευτικές και αριστερόστροφες μάζες και μάλιστα σε συνθήκες παρατεταμένης κρίσης, ότι η πολιτική της είναι πιο προοδευτική και αποτελεσματική απ' την αριστερή αντικαπιταλιστική πολιτική, όταν η πολιτική που πρεσβεύει και υλοποιεί είναι η υπεραντιδραστική για την τεράστια κοινωνική πλειοψηφία νεοφιλελεύθερη διαχείριση;

Δύο είναι οι βασικοί τρόποι και αλληλοσυνδεόμενοι:

Πρώτο, η αστική ιδεολογία στη σοσιαλδημοκρατική εκδοχή της, κατά την πάγια μέθοδό της θα αντιστρέφει την πραγματικότητα: Θα μεταμφιέζει την αντιμεταρρύθμιση σε προοδευτική μεταρρύθμιση, τις όποιες οριακές βελτιώσεις υπέρ των ακραία φτωχών θα τις χαρακτηρίζει βήμα προς τον σοσιαλισμό!

Ειδικά οι «αριστερές» εκδοχές της αστικής ιδεολογίας είναι πολύ πιο εξασκημένες και ικανές, χάρη και στους πανίσχυρους ιδεολογικούς μηχανισμούς του σύγχρονου καπιταλισμού, να καλλιεργούν «προοδευτικές» αυταπάτες, ακόμη και σε αριστερόστροφες μάζες.

Δεύτερο, για να έχει αποτέλεσμα και η πιο δεξιοτεχνική σοφιστεία, πρέπει να εδράζεται και σε κάποια στοιχειώδη αντικειμενική βάση. Για να έχει απήχηση η ιδεοληψία «του καπιταλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο» πρέπει, όσο είναι δυνατόν, να διαφοροποιείται απ' τα συντηρητικά κόμματα, αν και στο βασικό, στη νεοφιλελεύθερη διαχείριση, συγκλίνουν.

Μ' αυτή τη λογική η σοσιαλδημοκρατία πρέπει να αποφεύγει την προνομιακή συνεργασία και προπάντων, τη συγκυβέρνηση με τη συντηρητική παράταξη, εκτός αν πρόκειται για οικουμενική κυβέρνηση, οπότε οι ευθύνες μοιράζονται σ' όλους τους εταίρους.

Η διαφοροποίηση ενισχύεται, όταν προωθείται η συνεργασία με κεντρώες, νέες δυνάμεις

στην πολιτική, σχετικά άφθαρτες, αλλά και με την Αριστερά, ώστε να πολλαπλασιάζονται οι δυνάμεις, αλλά και να καλλιεργείται για τη σοσιαλδημοκρατία και τους συμμάχους της η εικόνα της κατ' εξοχήν κεντρώας, μεσαίας δύναμης, μεταξύ των δύο άκρων, της συντηρητικής παράταξης και της αντικαπιταλιστικής κομμουνιστικής παράταξης.

Δεν είναι τυχαίο ότι ιδίως στις χώρες του Νότου, συστημικοί πολιτικοί και οικονομικοί παράγοντες εργάζονται δραστήρια για την προνομιακή συνεργασία σοσιαλδημοκρατίας και αριστεράς ώστε και μ' αυτήν τη σύγκλιση να αναζωογονηθεί μια ισχυρή, ελκυστική και έμπιστη για το σύστημα σοσιαλδημοκρατία. Ήδη στην Πορτογαλία το Μπλόκο στηρίζει την κυβέρνηση των σοσιαλιστών, οι Ποδέμος το συζητάνε για συνεργασία με τους σοσιαλιστές, ενώ και στον ΣΥΡΙΖΑ ασκούνται πιέσεις για συνεργασία ιδίως με το ΠΑΣΟΚ. Με μια ισχυρή πολιτική βάση θεωρούν οι οργανικοί διανοούμενοι του συστήματος ότι μπορεί να εδραιωθεί «η μόνη ρεαλιστική προοδευτική στρατηγική... ένας δεύτερος εξανθρωπισμός του καπιταλισμού» (ΒΗΜΑ 20/3/16).

ΔΥΝΑΜΙΚΗ

Οι συσχετισμοί μπορούν ν' αλλάξουν

ΣΕ ΜΗ ΟΜΑΛΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Όταν ο ελληνικός καπιταλισμός παρά την πολύχρονη εξοντωτική για το λαό πολιτική δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει σοβαρή απειλή ανατροπής, αλλά αντίθετα διατηρεί την ηγεμονία του, όταν η συντηρητική παράταξη (ΝΔ) παρά τις αλλεπάλληλες ήττες που της επεφύλαξε ο λαός, παρά τις τεράστιες ευθύνες για την καταστροφική μνημονιακή πολιτική που ακολούθησε, προαλείφεται εκ νέου για την κυβερνητική εξουσία με το ίδιο και χειρότερο πρόγραμμα, όταν το σύστημα κλείνει τα τεράστια ρήγματα του σοσιαλδημοκρατικού «κεντρώου» χώρου (ΠΑΣΟΚ) είτε με συμμαχία της σοσιαλδημοκρατίας και τις Αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ) είτε με τη σοσιαλδημοκρατικοποίηση του ΣΥΡΙΖΑ ή και με τα δύο, όταν ο ριζοσπαστικός χώρος ηγεμονεύεται διαχρονικά από ένα κόμμα (ΚΚΕ), που παρά τη διακηρυγμένη στρατηγική του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού, με τη συγκεκριμένη πολιτική του, γίνεται ακίνδυνο ουσιαστικά για το σύστημα, τότε ενδεχομένως ανακύπτουν αντιλήψεις για την αδυνατότητα της αλλαγής αυτού του συστήματος ή τουλάχιστον της ουσιαστικής αλλαγής του. Αυτή την άποψη στην απολυτότητά της ούτε μια ιδεαλιστική σχολή δεν την υποστηρίζει.

Πρώτο: Οι συντεταγμένες που αναφέρονται παραπάνω αφορούν το πολιτικό – κομματικό

σύστημα και όχι την κοινωνία συνολικά.

Δεύτερο, το πολιτικό σύστημα του καπιταλισμού είναι συγκροτημένο, έτσι ώστε να αναπαράγεται και να εξασφαλίζει και την αναπαραγωγή του καπιταλισμού. Προφανώς, δύσκολο είναι να ανατραπεί απ' την αντίπαλη βασική τάξη, όχι φυσικά αδύνατο. Το επιβεβαιώνουν οι επαναστάσεις, που ανέτρεψαν το κοινωνικό και πολιτικό σύστημα.

Τρίτο, απολυτοποιούν την εκλογική δύναμη ως κριτήριο δύναμης και ορθότητας της πολιτικής ενός κόμματος, όσοι θεωρούν την πολιτική αλλαγή και ανατροπή θέμα απλής κοινοβουλευτικής διαδικασίας. Ενώ πρώτιστα είναι θέμα άνδρωσης του επαναστατικού κοινωνικοπολιτικού κινήματος. Βεβαίως, και οι επαναστάτες ενδιαφέρονται για τις εκλογές και τ' αποτελέσματά τους, γιατί επηρεάζουν ηθικά την κοινή γνώμη και εμπλουτίζουν με νέες δυνάμεις το κίνημα. Είναι όμως δευτερεύων και συμπληρωματικός παράγοντας.

Τέταρτο, οι συσχετισμοί δύσκολα αλλάζουν σε ομαλές και διαιωνιζόμενες συνθήκες. Αλλάζουν ριζικά, όταν οξύνονται οι αντιθέσεις, αποδυναμώνεται ο ταξικός εχθρός και εφόσον αξιοποιήσουν οι επαναστατικές δυνάμεις, έστω κι αν είναι περιορισμένες, τις αντικειμενικές δυνατότητες που ανοίγονται για την κατάκτηση προωθημένων στόχων και τελικά για την επαναστατική ανατροπή.

Χαρακτηριστική ιστορική κατάσταση που συμπυκνώνει τα παραπάνω είναι ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας του ΕΑΜ στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής με πρωταγωνιστή το ΚΚΕ. Στη χώρα διαμορφώθηκαν οι απαιτούμενες συνθήκες για μαζικό εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα: Εξαθλίωση, λιμοκτονία του λαού, κτηνώδης συμπεριφορά των δυνάμεων κατοχής, απουσία των αστικών πολιτικών δυνάμεων απ' την πολιτική εκπροσώπηση του λαού στην αντίσταση ή και συνεργασία ορισμένων πολιτικών και κρατικών αρχών με τον κατακτητή, αυθόρμητη αντιστασιακή διάθεση του λαού. Οι επαναστατικές δυνάμεις, αν και ολιγάριθμες, εκμεταλλεύτηκαν αυτές τις συνθήκες, οργάνωσαν μαζικό κίνημα στις πόλεις, ματαιώνοντας αποφάσεις καίριες των Γερμανών, οργάνωσαν αντάρτικο στα βουνά πανίσχυρο.

Πραγματοποίησαν δημοκρατικές εκλογές στην ελεύθερη Ελλάδα. Δεν άλλαξαν μόνο οι συσχετισμοί. Άλλαξαν τα πάντα. Μια νέα, ανώτερη κοινωνία γεννιόταν…

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 30.4.2016